

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС
Нормативного освітнього компонента

ПСИХОЛОГІЯ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ

підготовки магістрів
зі спеціальності 053 Психологія
ОПП «Клінічна психологія»,
ОПП «Практична психологія», ОПП «Психологія»

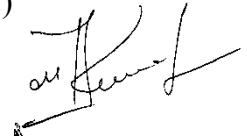
Силабус освітнього компонента «Психологія безпеки особистості» підготовки магістрів зі спеціальності 053 Психологія, за освітніми програмами ОПП «Клінічна психологія», ОПП «Практична психологія», ОПП «Психологія».

Розробник: Лазорко Ольга Валеріївна – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та клінічної психології.

Погоджено

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія»: (доц. Коць М.О.)

Гарант освітньо-професійної програми «Практична психологія»: (доц. Дучимінська Т.І.)

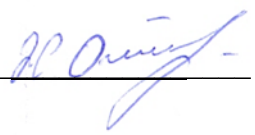

Гарант освітньо-професійної програми «Клінічна психологія»: (проф. Засєкіна Л.В.)

Силабус освітнього компонента загальної та клінічної психології **затверджено на засіданні кафедри**

Протокол №1_ від _28.08.2025_ року.

Завідувач кафедри: д.псих.н., професор Журавльова О.В.

© Лазорко О.В., 2025 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Спеціальність – 053 Психологія ОПП «Клінічна психологія» ОПП «Практична психологія» ОПП «Психологія»	Нормативна
		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>3</u>
Кількість годин/кредитів <u>120/ 4</u>		Лекції <u>12</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>12</u> год.
		Самостійна робота <u>86</u> год.
ІНДЗ: <u>Є</u>		Консультації <u>10</u> год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

ППП: Лазорко Ольга Валеріївна

Науковий ступінь: доктор психологічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри загальної та клінічної психології

Контактна інформація: 050 5229454, lazorko.olha@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.00 до 16.00 в кабінеті № Н-38. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК. Навчальна дисципліна «Психологія безпеки особистості» належить до циклу дисциплін професійної підготовки магістра, вивчається у третьому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення навчальної дисципліни відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі: 12 годин лекційних, 12 год. практичних, 86 год. самостійної роботи.

Курс спрямований на комплексне вивчення психології безпеки особистості як новітнього та інтегративного напрямку сучасної психологічної науки. Особлива увага приділяється аналізу психологічних загроз і ризиків, що впливають на життя та ментальне здоров'я людини, дослідженню індивідуально-психологічних особливостей та їхнього впливу на суб'єктивне відчуття безпеки. Розглядаються зовнішні й внутрішні чинники, що визначають психологічний стан безпеки, а також прикладні аспекти забезпечення особистісної, професійної та соціальної безпеки.

Курс інтегрує сучасні підходи — від нейропсихологічних і полівагальних концепцій до практик психологічної саморегуляції та технологій формування стійкості. Він ґрунтується на системному баченні підготовки магістрів та компетентнісному підході до оцінювання якості їхньої професійної підготовки, формуючи у здобувачів другого рівня вищої освіти здатність ефективно діяти відповідно до актуальних викликів суспільства й вимог практичної психології.

2. Пререквізити: вступ до спеціальності, курсові роботи з діагностичної, консультативної та корекційно-психологічної діяльності, випускна кваліфікаційна робота, а також дисципліни з циклу професійної підготовки, зокрема: Психологія особистості; Соціальна психологія; Безпека життєдіяльності та охорона праці.

3. Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія безпеки особистості» є формування у здобувачів цілісної системи знань, умінь і навичок у сфері психології безпеки особистості як новітнього напрямку психологічної науки. Дисципліна покликана забезпечити інтеграцію теоретичних і прикладних знань, сприяти розвитку здатності до професійної діяльності у сфері психології, клінічної практики та консультування з урахуванням принципів гуманізму, загальнолюдських цінностей та деонтологічних основ професії клінічного психолога.

Основними **завданнями** курсу є:

- формування професійної компетентності в галузі психології безпеки особистості;
- засвоєння базової системи наукових знань про психологію безпеки як інтегративний напрям сучасної психології, а також опанування сучасних теорій і концепцій щодо психологічної безпеки;
- розвиток навичок критичного аналізу проблем і ризиків психологічної безпеки, що є актуальними для сучасного суспільства;
- підвищення рівня психологічної компетентності у сфері власної безпеки та готовності до здійснення безпечної професійної діяльності в освітніх, клінічних, психотерапевтичних і консультативних практиках;
- формування здатності дотримуватися академічної доброчесності, відповідальності за достовірність наукових результатів і професійних рішень;
- виховання ініціативності, соціальної активності та відповідальності за результати прийняття рішень у складних і нестандартних ситуаціях.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальна компетентність:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

ФК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

ФК11. Розробляти й реалізовувати проекти з підтримки психічного здоров'я особистості.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН12. Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей психічного розвитку в нормі і патології та функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек.	Прак т/Лаб .	Сам. роб./ К.	Форма контрол ю/Бали
Тема 1. Безпека особистості: міждисциплінарний підхід	12	1		10/1	5
Тема 2. Психологія безпеки особистості як новітня галузь психологічного знання.	14	1	2	10/1	5
Тема 3. Нейропсихологія безпеки. Полівагальна теорія безпеки. Нейропластичність.	12	1		10/1	5
Тема 4. Ранні досвіди та їх вплив на формування безпеки. Ідентичність та її роль у безпеці.	15	1	2	10/2	5
Разом за модулем 1	53	4	4	40/5	20
Тема 5. Інформаційна та економічна безпека особистості	15	2	2	10/1	5
Тема 6. Психологічна безпека робочого середовища	15	2	2	10/1	5
Тема 7. Психологічна безпека особистості: технології самозбереження	15	2	2	10/1	5
Тема 8. Профілактика вікарної травми та професійного вигорання у роботі психолога.	22	2	2	16/2	5
Разом за модулем 2	67	8	8	46/5	20
Види підсумкових робіт					Бал
Модульна контрольна робота					30
ІНДЗ					30
Всього годин/ Балів	120	12	12	86/10	100 балів

Форми контролю: КДС – командна дискусія, РК – розв'язування кейсів, РМГ – робота в малих

групах, ІРС – індивідуальна робота студентів, Р – реферат або аналітичне есе, ПМК – підсумкова модульна контрольна робота, К – консультації.

6. Завдання для самостійного опрацювання:

Тема 1. Психологічні техніки забезпечення безпеки в ситуаціях примусу: трикутник Карпмана — 8 год.

Завдання: опрацювати психологічний інструментарій реагування в умовах примусу; дослідити динаміку ролей у трикутнику Карпмана; підготувати приклади технік відновлення суб'єктності.

Тема 2. Алгоритми та правила психологічно безпечної поведінки в інтернеті — 8 год.

Завдання: проаналізувати поведінку в соціальних мережах; сформулювати правила цифрової безпеки; підготувати інформаційні матеріали для підлітків щодо профілактики інтернет-залежності.

Тема 3. Психологічний супровід осіб, які пережили травматичний досвід — 8 год.

Завдання: вивчити алгоритми кризової інтервенції; описати особливості роботи з різними категоріями населення; скласти схему дій психолога у кризовій ситуації.

Тема 4. Психологічна безпека на робочому місці: профілактика стресу та вигорання — 8 год.

Завдання: дослідити сучасні стратегії управління стресом; проаналізувати інструменти профілактики професійного вигорання; підготувати рекомендації для обраної професійної сфери.

Тема 5. Психологічне благополуччя як показник безпеки особистості: діагностика та технології підтримки — 8 год.

Завдання: ознайомитися з психодіагностичними методиками оцінки благополуччя; обрати одну й проаналізувати її можливості; підготувати короткий огляд технологій підтримки психологічного благополуччя.

Тема 6. Усвідомленість (майндфулнес) як механізм забезпечення психологічної безпеки особистості — 8 год.

Завдання: вивчити базові техніки майндфулнес; обрати одну з практик і апробувати її на власному досвіді; підготувати письмову рефлексію щодо впливу на стан безпеки.

Тема 7. Полівагальна теорія С. Порджеса та її застосування в психології безпеки — 9 год.

Завдання: опрацювати літературу з полівагальної теорії; підготувати схему взаємозв'язку станів автономної нервової системи та відчуття безпеки; розробити рекомендації з використання полівагальної регуляції у практиці.

Тема 8. Нейропсихологічні основи безпеки особистості — 9 год.

Завдання: дослідити роль мозкових структур у регуляції безпеки; підготувати огляд сучасних наукових публікацій з нейропсихології стресу та стійкості; виділити ключові нейропсихологічні маркери безпеки.

Тема 9. Ранній дитячий досвід і теорія прив'язаності в контексті психологічної безпеки — 9 год.

Завдання: ознайомитися з класичними та сучасними дослідженнями теорії прив'язаності; описати вплив ранніх відносин на формування базового відчуття безпеки; запропонувати способи корекції травм ранніх взаємин.

Тема 10. Вікарна травма та психологічна безпека у професійній діяльності психолога — 9 год.

Завдання: дослідити механізми виникнення вікарної травми; скласти перелік її наслідків для

психолога; підготувати план профілактичних і відновлювальних заходів.

ІНДЗ: Підготувати авторський майстер-клас щодо методів психічної саморегуляції та відновлення безпеки особистості (Орієнтовна тематика додається, можна запропонувати та узгодити власну тему, що стосується магістерського дослідження та його практичних аспектів).

Тематика майстер-класів щодо методів психічної саморегуляції та відновлення безпеки особистості

1. Дихальні практики безпеки (повернення у “тут-і-зараз”).
2. Полівагальні техніки регуляції (активація вентрального вагуса).
3. Тілесне заземлення (практики стійкості та балансу).
4. Майндфулнес-медитація на відчуття безпеки.
5. Практики роботи з тілесною пам'яттю травми.
6. Когнітивно-поведінкові техніки зниження тривоги.
7. Арт-терапія: малюнок “Моє безпечне місце”.
8. Мандала безпеки як ресурсна практика.
9. Техніка візуалізації “Дерево безпеки”.
10. Практики роботи з тілесними межами (пропріоцептивні вправи).
11. Сімейна безпека: методи відновлення довіри.
12. Техніки самоспівчуття (self-compassion) у кризових станах.
13. Методи зниження впливу інформаційного стресу (цифровий детокс, медіагігієна).
14. Вправи тілесної йоги для стабілізації нервової системи.
15. Практика “Психологічна аптечка” (набір швидких самодопомогових технік).
16. Групові методи психосоціальної підтримки (коло безпеки).
17. Казкотерапія як відновлення відчуття внутрішнього ресурсу.
18. Тілесне тремтіння як спосіб вивільнення стресу.
19. Робота з диханням і голосом для зняття напруги.
20. Техніки розвитку медіаграмотності та психологічної безпеки в інформаційному просторі.
21. Методи позитивної психології: практика вдячності та сила смислів.
22. Психологічна безпека у професійній діяльності: вправи для профілактики вигорання.
23. Робота з внутрішньою дитиною: техніки підтримки та заспокоєння.
24. Практики тілесного контакту із середовищем (ходьба босоніж, вправи з опорою).
25. Методи креативної візуалізації для формування майбутнього, вільного від загроз.

Можна запропонувати власну тему ІНДЗ та узгодити її з викладачем.

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані інтегральну, загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – командно-орієнтованих лекцій та командно-орієнтованих дискусій. Упродовж курсу застосовуються усі етапи командно-орієнтованого навчання: до аудиторна підготовка, вирішення проблемних завдань (кейсів, проблемних задач), командні та між командні дискусії, робота у малих групах.

Участь у цих видах робіт та представлення ІНДЗ є умовою допуску до ПМК та іспиту. За наявності поважних причин пропусків див. п. *Несвоєчасне виконання завдання*.

Здобувачам освіти може бути зараховано результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

–3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;
- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;
- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, викладач може зарахувати відповідну тему згідно з розподілом балів за теми.

Підтвердження подається здобувачем освіти викладачеві курсу не пізніше ніж за 10 днів до дати останнього заняття з дисципліни. При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням. [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Несвоєчасне виконання завдання.

Студент, що з певних причин не відвідує лекції, зобов'язаний аргументувати свою відсутність і представити конспект пропущеного заняття. Якщо студент відсутній на практичному та лабораторному занятті, то, залежно від виду діяльності, передбаченого навчальною програмою, студент проходить усне опитування на пропущену тематику або демонструє навички роботи, що їх передбачено відповідним видом діяльності. Відсутність студента на ПМК оцінюється в «0» балів. Повторне написання ПМК можливе лише за наявності офіційного документу, який підтверджує вагому причину відсутності студента.

- За умови участі студентів у навчанні з елементами **дуальної освіти** передбачено можливість самостійного опрацювання студентами матеріалів навчальних занять протягом одного дня на тиждень та зарахування їхніх результатів до загальної кількості балів поточного контролю.

- *Процедура оскарження результатів контрольних заходів.*

- Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що його буде розглянуто згідно із заздалегідь визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Враховуючи те, що основне завдання курсу – вдосконалення вмінь організовувати дослідження з урахуванням вимог етичних стандартів, підготовка документів до розгляду для Комітету з етики клінічних досліджень та оцінювання проєктів в якості експерта, поточний контроль представлений в оцінюванні дослідницьких вмінь студентів, що втілюється виключно у вигляді виконання дослідницьких завдань з кожного практичного заняття.

Обов'язковими є:

Поточний контроль – участь у практичних заняттях (40 балів).

ПМК проводиться у вигляді тесту із 30 пунктів та становить **30** балів. Тестування здійснюється онлайн з допомогою платформи Kahoot. ІНДЗ оцінюється максимум **30** балів.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з кафедрою).

Академічна доброчесність: виконані завдання магістрами мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями з опорою на представлені зразки оформлення необхідних для клінічних досліджень документів. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів.

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що його буде розглянуто згідно із заздалегідь визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

- *Дотримання правил навчальної етики та академічної доброчесності:*

- Дотримання академічної доброчесності, згідно Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки, здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
- Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч. 6 статті 42 Закону України «Про освіту») :
 - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
 - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
 - відрахування з університету (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
 - позбавлення академічної стипендії;
 - позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.
- Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 5 балів). Перескладання відбувається із дозволу кафедри за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Навчальним планом передбачено іспит (3-ий семестр). Іспит може бути виставлений за умови накопичення магістром 75 балів за ПМК; ІНДЗ та звітів з практичних завдань.

Максимальна оцінка за іспит – 30 балів. Контрольна містить 30 питань та проводиться на платформі Kahoot онлайн.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Докладніше про поточне та підсумкове оцінювання - за покликанням. https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf

На іспит виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та умінь синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Форма проведення іспиту – усний екзамен.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

Розділ I. Теоретико-методологічні засади

1. Психологія безпеки особистості: предмет і завдання дисципліни.
2. Місце психології безпеки у системі сучасної психологічної науки.
3. Методологічні підходи та принципи інституціоналізації психології безпеки.
4. Сучасні концепції психології безпеки: огляд і порівняння.
5. Категорії «ризик», «загроза» і «небезпека» у психологічному вимірі.
6. Соціальні норми й цінності як регулятори безпечної поведінки.

Розділ II. Нейропсихологічні та біопсихологічні основи

7. Нейропсихологічні основи психологічної безпеки.
8. Вплив нервової системи на відчуття безпеки.
9. Роль стресових гормонів у формуванні відчуття небезпеки.

10. Мозкові механізми тривоги та страху.
11. Полівагальна теорія С. Порджеса: основні положення.
12. Полівагальна теорія: три стани автономної нервової системи.
13. Полівагальна теорія: застосування в роботі психолога.
14. Полівагальна теорія: клінічні й терапевтичні інтервенції.

Розділ III. Ранній досвід і прив'язаність

15. Ранній дитячий досвід і формування відчуття безпеки.
16. Теорія прив'язаності Дж. Боулбі: базові принципи.
17. Типи прив'язаності та їхній вплив на психологічну безпеку.
18. Порухи прив'язаності та ризики небезпечної поведінки.
19. Трансгенераційна травма і передача досвіду небезпеки.
20. Психологічна корекція наслідків травматичного раннього досвіду.

Розділ IV. Індивідуально-психологічний рівень

21. Індивідуально-психологічні якості особистості у забезпеченні безпеки.
22. Психологічні ресурси самозбереження.
23. Механізми психологічного захисту.
24. Копінг-стратегії та їх роль у безпеці.
25. Психологічні особливості деструктивної поведінки.
26. Віктимна поведінка: ознаки та методи психологічної корекції.
27. Фактори психічної стійкості особистості.
28. Психологія довіри як ресурс безпеки.
29. Якість життя та її зв'язок з відчуттям безпеки.
30. Психологія багатства та бідності в контексті безпеки.

Розділ V. Професійна безпека

31. Професійна безпека як складник діяльності спеціаліста.
32. Психологічна безпека у високостресових професіях (військові, медики, рятувальники).
33. Психогенні фактори у професійній діяльності.
34. Професійне вигорання та його вплив на безпеку.
35. Вікарна травма: сутність та прояви.
36. Відмінність між вікарною травмою та професійним вигоранням.
37. Профілактика вікарної травми у діяльності психолога.
38. Технології психічного самозбереження у професійній діяльності.
39. Психологія безпеки у клінічній практиці.
40. Психологічна безпека у процесі психотерапевтичного консультування.

Розділ VI. Соціальна та економічна безпека

41. Соціально-психологічна безпека особистості.
42. Соціально-політичні фактори небезпеки.

43. Соціально-політичні конфлікти та тероризм: психологічні аспекти.
44. Психологія поведінки під час терористичного акту.
45. Психологічна допомога постраждалим від терактів.
46. Економічна безпека особистості: загрози та ризики.
47. Психологічні аспекти бідності й маргіналізації.
48. Економічні ресурси та їх вплив на психологічне благополуччя.

Розділ VII. Інформаційно-психологічна безпека

49. Поняття інформаційно-психологічної безпеки.
50. Джерела інформаційно-психологічних загроз.
51. Соціально-психологічні фактори інформаційної небезпеки.
52. Психологія впливу та маніпуляцій.
53. Психологічні технології захисту від маніпуляцій.
54. Соціальні мережі як фактор ризику психологічної безпеки.
55. Кібербулінг та його вплив на безпеку.
56. Масові психічні явища та їх небезпека для особистості.
57. Інформаційні технології як фактор небезпечного впливу.

Розділ VIII. Освітнє та соціальне середовище

58. Психологічна безпека в освітньому середовищі: загрози та ресурси.
59. Стратегії самозабезпечення безпеки особистості у соціально напружених умовах.
60. Психологічні технології самозбереження в умовах емоційного дистресу.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	Відмінно	A	Відмінне виконання
82 – 89	Дуже добре	B	Вище середнього рівня
75 - 81	Добре	C	Загалом хороша робота
67 -74	Задовільно	D	Непогано
60 - 66	Достатньо	E	Виконання відповідає мінімальним критеріям
1 – 59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Обов'язкова література:

1. Лазорко О.В. Психологія професійної безпеки особистості [текст] : монографія / О.В. Лазорко, – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 380 с.
2. Психологія професійної безпеки: технології конструктивного самозбереження особистості [текст] : колективна монографія / О. Лазорко, Ж. Вірна, Л. Акімова [та ін.] ; за ред. Ж. Вірної. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 588 с. 2. Психологія професійної компетентності медичних сестер: адаптаційний вимір [текст] : колективна монографія / О.В. Лазорко, П.Д. Гайдучик, А.М. Лазько [та ін.] ; за ред. Ж. Вірної. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 220 с.
3. Лазорко О.В., Ефекти самоуправління професійною безпекою особистості. Духовність. Цінності. Психологія [монографія] / гол. ред. М. Лєдзінська, І. Філіппова. Луцьк: Волиньполіграф, 2018. С. 160–167.
4. Edmondson, A.C. (2019). *The fearless organisation: Creating psychological safety in the workplace for learning, innovation, and growth*. John Wiley & Sons: New Jersey, USA.
5. Porges, S. W. (2025). Polyvagal theory: A journey from physiological observation to neural innervation and clinical insight. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 19. <https://doi.org/10.3389/fnbeh.2025.1659083>
- 6.

Додаткова література:

1. Donohue, R. (2017). Psychological safety: A systematic review of the literature. *Human Resource Management Review*. <http://dx.doi.org/10.1016/j.hrmr.2017.01.001>
2. Dwan, S. (2025). Integrating polyvagal theory and the neurodiversity paradigm: Clinical focus. *Perspectives on Neurodiversity*. https://doi.org/10.1044/2025_PERSP-24-00322
3. Edmondson, A. C., & Lei, Z. (2014). Psychological safety: The history, renaissance, and future of an interpersonal construct. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 1(1), 23–43. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-031413-091305>
4. Haeyen, S. (2024). A theoretical exploration of polyvagal theory in creative arts and psychomotor therapies for emotion regulation in stress and trauma. *Frontiers in Psychology*, 15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1382007>
5. Lazorko Olha et al. (2021). Professional Safety of Personality: System Regularities of Functioning and Synergetic Effects of Self-Organization. *Postmodern Openings*, 12(2), 170-190. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/302>
6. Lazorko Olha et al. (2021). Psychological Security of the Individual as a Functional Component of Professional Activity. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 12(4), 455-473. <https://doi.org/10.18662/brain/12.4/259>
7. Lazorko Olha et al. (2021). The Safety of Professionalization Subjects in Psychological and Neuropsychological Aspects. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 12(1), 19-39. <https://doi.org/10.18662/brain/12.1/168>
8. Lazorko Olha et al. (2022). Psychological Safety of the Individual in Normal and Extreme Conditions of Professional Activity: Neurophysiological Aspects. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 13(1), 324-346. <https://doi.org/10.18662/brain/13.1/287>
9. Lazorko, O., Virna, Z., Akimova, L., et al. (2021). Professional safety of personality: System regularities of functioning and synergetic effects of self-organization. *Postmodern Openings*, 12(2), 170–190. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/302>
10. Lazorko, O., Virna, Z., Akimova, L., et al. (2022). Psychological safety of the individual in normal and extreme conditions of professional activity: Neurophysiological aspects. *BRAIN*, 13(1), 324–346. <https://doi.org/10.18662/brain/13.1/287>

11. Lei, Z. (2014). Psychological Safety: The History, Renaissance, and Future of an Interpersonal Construct. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*.
12. Lisá, E., Štefančík, P., & Lančaričová, L. (2025). Long-term effect of secure attachment priming on mental health in a stressful period of working adults. *Current Psychology*.
<https://doi.org/10.1007/s12144-025-07842-8>
13. Lynch, J. M., Stange, K. C., Dowrick, C., Getz, L., Meredith, P. J., Van Driel, M. L., Harris, M. G., Tillack, K., & Tapp, C. (2025). The sense of safety theoretical framework: A trauma-informed and healing-oriented approach for whole person care. *Frontiers in Psychology*, 15.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1441493>
14. Manzotti, A. (2024). An in-depth analysis of the polyvagal theory in light of neurobiological evidence. *Developmental Psychobiology*. <https://doi.org/10.1002/dev.22450>
15. Olaofe, A. (2023). Attachment Theory: The Mother's Influences Across The Child's Lifespan. *Pedagogi: Jurnal Ilmu Pendidikan*. <https://doi.org/10.24036/pedagogi.v23i2.1587>
16. Paquette, D., et al. (2024). Early childhood attachment stability to mothers, fathers, and the network of attachment figures from infancy to preschool age. *Attachment & Human Development*, 26(2), 187–204. <https://doi.org/10.1080/14616734.2024.2338089>
17. Shannon B. Wanless (2016) The Role of Psychological Safety in Human Development, *Research in Human Development*, 13:1, 6-14.
18. Thompson, R. A. (2022). Taking perspective on attachment theory and research. *Attachment & Human Development*, 24(5), 587–597. <https://doi.org/10.1080/14616734.2022.2030132>
19. Twohig, A. (2024). Attachment theory: survival, trauma, and war through the eyes of Bowlby. *Irish Journal of Psychological Medicine*.
20. Аврамчук, О. (2023). Особливості захисних стратегій уникнення у патогенезі психоемоційного дистресу серед осіб з соціальною фобією. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*, 18, 3–9. <https://doi.org/10.30970/PS.2023.18.1>
21. Діагностика психологічної безпеки особистості фахівця екстремального виду діяльності: посібник / І. І. Приходько. – Х. : НАНГУ, 2017. – 76 с.
22. Жарков Я.М., Дзюба М.Т., Замаруєва І.В., ін. Інформаційна безпека особистості, суспільства, держави: Підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008. – 274 с.
23. Католик, Г. (2024). Психологічна безпека персоналу як фактор ефективного управління в організаціях. *Економіка та суспільство*, (68). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-12>